

IJsselstein, Bouwplan Vingerhoekhof

rapport 1026

IJsselstein, Bouwplan Vingerhoekhof

Een Bureauonderzoek

W. v. Breda
R. v. Lil

Colofon

ADC Rapport 1026

IJsselstein, Bouwplan Vingerhoekhof
Een Bureauonderzoek

Auteurs: W. v. Breda en R. v. Lil

In opdracht van: Architectenbureau Dick van den Bosch

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, september 2007
Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.
ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:
dr. E. Lohof

ISBN 978-90-6836-016-5

ADC ArcheoProjecten
Tel 033-299 81 81
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Fax 033-299 81 80
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	6
2 Methoden	6
3 Resultaten	7
3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik (LS01)	7
3.2 Beschrijving van de huidige situatie (LS02)	7
3.3 Beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03)	7
3.4 Beschrijving van bekende archeologische waarden en aardwetenschappelijke gegevens (LS04)	8
3.5 Gespecificeerde verwachting (LS05)	9
4 Conclusies	10
5 Advies	10
Literatuur	11
Lijst van afbeeldingen	11
Lijst van tabellen	11

Tabel 1 Archeologische perioden.

Periode	Tijd in jaren				
<i>Nieuwe tijd</i>	1500	na Chr.	-	heden	
<i>Late-Middeleeuwen</i>	1050	na Chr.	-	1500	na Chr.
<i>Vroege-Middeleeuwen</i>	450	na Chr.	-	1050	na Chr.
<i>Romeinse tijd</i>	12	voor Chr.	-	450	na Chr.
<i>IJzertijd</i>	800	voor Chr.	-	12	voor Chr.
<i>Bronstijd</i>	2000	voor Chr.	-	800	voor Chr.
<i>Neolithicum (Nieuwe Steentijd)</i>	5300	voor Chr.	-	2000	voor Chr.
<i>Mesolithicum (Midden Steentijd)</i>	8800	voor Chr.	-	4900	voor Chr.
<i>Paleolithicum (Oude Steentijd)</i>	300.000	voor Chr.	-	8800	voor Chr.

Tabel 2 Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied.

<i>Provincie:</i>	Utrecht
<i>Gemeente:</i>	IJsselstein
<i>Plaats:</i>	IJsselstein
<i>Toponiem:</i>	Bouwplan Vingerhoekhof
<i>Kadastrale gegevens:</i>	n.v.t.
<i>Kaartblad:</i>	38F
<i>Coördinaten:</i>	131.497/447.969 - 131.492/447.975 - 131.505/447.986 - 131.507/447.984 - 131.500/447.978 - 131.503/447.975
<i>Bevoegd gezag:</i>	Gemeente IJsselstein
<i>ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):</i>	23035.
<i>ADC-projectcode:</i>	4107373
<i>Periode van uitvoering:</i>	Juni 2007
<i>Beheer en plaats documentatie:</i>	ADC ArcheoProjecten, Amersfoort

Samenvatting

In opdracht van Architectenbureau Dick van den Bosch heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Bouwplan Vingerhoekhof te IJsselstein (gemeente IJsselstein). In het plangebied zal een winkelruimte met daarboven drie appartementen gerealiseerd worden. Het onderzoek was noodzakelijk om te bepalen of bij de voorgenomen activiteiten de kans bestaat dat archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

In het plangebied bevinden zich vanaf ca. 1,5 m -mv oeverafzettingen van de Buitenzorgse stroomgordel. Op en in deze afzettingen kunnen bewoningsresten verwacht worden vanaf het Neolithicum. Daarbovenop liggen oeverafzettingen van de Hollandse IJssel, direct onder een middeleeuwse ophogingspakket. Daar kunnen resten verwacht worden vanaf de Romeinse tijd. Er is een hoge kans op sporen van de bewoning op deze locatie aanwezig uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd in de ophogingspakket.

De verstoring ten behoeve van de nieuwbouw bestaat uit het aanbrengen van 20-30 heipalen en het graven van een 85 cm diepe bouwput. Hierdoor zullen met name resten uit de Nieuwe tijd en Late Middeleeuwen worden verstoord. Vanwege de beperkte omvang van het plangebied is het niet mogelijk om planaanpassingen te doen om de verstoring te voorkomen.

Gezien de beperkte verstoring van het bodemarchief wordt aanbevolen de graafwerkzaamheden archeologisch te begeleiden. Het doel van de archeologische begeleiding is het aanvullen en toetsen van het archeologisch verwachtingsmodel, dat gebaseerd is op het bureauonderzoek. Het wordt aanbevolen de graafwerkzaamheden en de archeologische begeleiding vóór het aanbrengen van de heipalen uit te voeren, zodat indien archeologische resten worden aangetroffen, alsnog maatregelen kunnen worden genomen om de resten te sparen. Deze maatregelen kunnen bestaan uit het aanpassen van de locatie van de heipalen of een beperkte opgraving.

1 Inleiding

In opdracht van Architectenbureau Dick van den Bosch heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Bouwplan Vingerhoekhof te IJsselstein (gemeente IJsselstein). In het plangebied zal een winkelruimte met daarboven drie appartementen gerealiseerd worden. Het onderzoek was noodzakelijk om te bepalen of bij de voorgenomen activiteiten de kans bestaat dat archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het omschreven gebied. Hiertoe zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld voor het plangebied:

- Is op de locatie naar verwachting nog een bodemarchief aanwezig?
- Wat is (naar verwachting) de omvang, ligging, aard en datering hiervan?

Indien het bureauonderzoek niet of onvoldoende antwoord kan geven op bovenstaande vragen:

- Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de vragen 1 en 2 voldoende te kunnen beantwoorden?

Indien het bureauonderzoek voldoende antwoord kan geven op de vragen 1 en 2:

- In welke mate wordt een eventueel aanwezig bodemarchief verstoord door realisatie van de geplande bodemingreep?
- Eventueel: hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?

Het bureauonderzoek is uitgevoerd op 12 Juni 2007 door: R. v. Lil (prospector), W. v. Breda (archeoloog) en E. Lohof (senior prospector).

2 Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1, in het bijzonder de specificaties LS01, LS02, LS03, LS04 en LS05. Het bureauonderzoek wordt gerapporteerd conform LS06. In aanvulling op de geldende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie wordt het onderzoek uitgevoerd conform de richtlijnen de Provincie Utrecht.

Het onderzoek bestaat uit zes onderdelen (specificaties LS01 t/m LS06). In de eerste vier onderdelen zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- afbakening plangebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik
- beschrijving van de huidige situatie
- beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen
- beschrijving van bekende archeologische waarden en aardwetenschappelijke gegevens

Op grond van deze onderdelen wordt een gespecificeerde verwachting van het gebied opgesteld (specificatie LS05). Hierin wordt verwoord of, en zo ja, welke archeologische waarden worden verwacht. Indien deze worden verwacht, worden de (veronderstelde) eigenschappen van de waarden zo gedetailleerd mogelijk aangegeven.

Het bureauonderzoek bestaat uit het bestuderen van kaartmateriaal en literatuur betreffende de geschiedenis van het plangebied. Daartoe zijn ondermeer de Indiatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW), de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), de archeologische beleids- en advieskaart van de gemeente IJsselstein geraadpleegd, alsook geologische, bodemkundige en geomorfologische kaarten bestudeerd. Ook zijn gegevens verzameld uit het Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS), een digitaal archief met archeologische vondstmeldingen en terreinen die wettelijk zijn beschermd of waarvoor een meldingsplicht bestaat in het geval van voorgenomen grondwerkzaamheden. Verder zijn het archeologische archief, de kronieken van de provincie Utrecht en dhr. Ooyervaar (plaatselijke amateur-archeoloog) geraadpleegd, maar dit leverde geen extra gegevens op. Luchtfoto's en het Algemeen Hoogtebestand Nederland (AHN) zijn niet bekeken, aangezien dat weinig bruikbare informatie oplevert voor bebouwd terrein.

3 Resultaten

3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik (LS01)

Het plangebied omvat een kavel naast de Vingerhoekhof 19 in IJsselstein en heeft een oppervlakte van ca. 195 m² (afb. 1 en 2).

In het plangebied zal een winkelruimte met daarboven drie appartementen gerealiseerd worden. Het gebouw zal gefundeerd worden op 20-30 pulspalen. Het plangebied zal tot een diepte van ca. 80 cm vergraven worden ten behoeve van de bouwwerkzaamheden.

De consequentie van de voorgenomen ingreep is dat eventuele waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

3.2 Beschrijving van de huidige situatie (LS02)

Het plangebied is momenteel deels in gebruik als parkeerterrein en behoort deels tot de erf van het aangrenzende gebouw.

3.3 Beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03)

De historische situatie is op verschillende historische kaarten als volgt:

Bron	historische situatie
Plattegrond van Deventer (ca. 1560)	bebouwd
Plattegrond van Blaeu (ca. 1650)	bebouwd
Bonnenkaart uit 1892	bebouwd

Het gebied rond IJsselstein is aan het begin van de Late Middeleeuwen ontgonnen. Er werden machtsposities opgebouwd door de Hollandse graven en de geestelijkheid van Utrecht. In de 13^e eeuw was het gebied als leengoed in bezit van het geslacht Van Amstel. Vermoedelijk is dit geslacht ook de stichter van het 'Steijn' aan de IJssel. IJsselstein wordt voor het eerst genoemd in een oorkonde uit 1279. Na de bouw van het slot werd de groei van de nederzetting gestimuleerd, onder andere door de bouw van een parochiekerk en de aanwezigheid van weekmarkten. Kort voor 1360 heeft IJsselstein stadsrechten gekregen.¹

De Boer *et al*¹ onderscheiden drie fasen in de ontwikkeling van de stad gedurende de Middeleeuwen, gebaseerd op schriftelijke gegevens, archeologische vondsten en stadsplattegronden. In de eerste fase, de 'kasteeldorp' fase omstreeks 1300, bestond ten zuidoosten van het slot een nederzetting met gracht en mogelijk een omwalling. Deze nederzetting had twee hoofdstraten, namelijk de Voorstraat en de Achterstraat. In de tweede fase, de 'stedelijke' fase vanaf ca. 1344, werd de nederzetting uitgebreid met de Nieuwpoort, een gebied ten zuidoosten van de kern, en versterkt door een ommuring met torens en poorten. In 1394 werd op de Nieuwpoort een klooster gesticht. In de loop van de 15^e eeuw werd de stad verschillende keren verwoest (in 1417/18 en 1466). De derde ontwikkelingsfase van de stad begon omstreeks 1470 toen de stadsgrens naar binnen werd aangepast en de gracht verbreed. Het klooster van Nieuwpoort kwam hierdoor buiten de stad te liggen en werd verplaatst naar de binnenstad. De stad herstelde spoedig en ontwikkelde zich sterk gedurende de 15^e en 16^e eeuw.

Op de oudste stadplattegrond van IJsselstein, vervaardigd door Jacob van Deventer omstreeks 1560 (afb. 4), is een regelmatig stratenpatroon zichtbaar. Dit is een aanwijzing dat de stad planmatig aangelegd is; een dergelijke stad wordt ook wel bastidestad genoemd. Waarschijnlijk was de eerste bebouwing aan de Voorstraat gelegen, door een brede kade verbonden met de haven, die toen onderdeel van de stadsgracht was. Later verplaatste het stadscentrum zich in noordelijke richting doordat er ook gebouwd werd langs de andere centrale weg, de Benschopperstraat en Achterstraat. Aan het begin van de 16^e eeuw stonden bijvoorbeeld de waag en het stadhuis aan de Benschopperstraat. Op de plattegrond van Blaeu uit ca. 1650 is te zien dat het stratenpatroon nauwelijks is veranderd (afb. 5). De afgebeelde hooibergen geven aan dat IJsselstein nog een sterk agrarische inslag had. Uit een boekhouding van onroerend goed belasting uit 1734 blijkt dat er geen sprake was van een strikte scheiding tussen rijk en arm in de

¹ De Boer *et al.* 2006

stad. Op de oude stadsplattegronden is te zien dat het huidige plangebied zich aan een binnenplaats bevindt, áchter de bebouwing aan de Voorstraat.

In de loop van de 19^e eeuw werden het kasteel, de stadspoorten en delen van de stadsmuur gesloopt. Ook vond geleidelijk aan verdichting van de bebouwing plaats binnen de stadsgrachten, waarbij open ruimtes werden opgevuld. Vanaf 1970 is een deel van de binnenterreinen geschikt gemaakt om te parkeren. Hiertoe zijn enkele oorspronkelijke bouwblokken doorbroken door nieuwe straten, zoals de Vingerhoekhof.

3.4 Beschrijving van bekende archeologische waarden en aardwetenschappelijke gegevens (LS04)

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het onderzoeksgebied:

type informatie	informatie
Bodemkunde	poldervaaggronden
Geologie	Betuweformatie (rivierklei op rivierzand)
Geomorfologie	komgronden
Stroomgordels (Berendsen & Stouthamer 2001)	stroomgordel van Wiersch (actief ca. 6800-5800 BP)

Het landschap rond IJsselstein is gevormd door rivieren. Tijdens de laatste ijstijd heerste in ons land een extreem koud en droog klimaat. De zeespiegel lag tientallen meters onder het huidige niveau. Het landschap bestond uit een grote poolwoestijn, waarin de Rijn en de Maas via een brede rivierlakte grote hoeveelheden zand en grind aanvoerden. De rivieren hadden een vlechtend karakter met rivierbeddingen die zich snel verlegden in het losse sediment.

Na opwarming van het klimaat vanaf ca. 10.000 BP raakte het land snel begroeid. Door een afname in de sedimenttoevoer werd de waterafvoer geconcentreerd in meanderende hoofdgeulen. Op de in onbruik geraakte rivierlaken werd klei afgezet. De rivieren vormden regelmatig nieuwe lopen, waarbij de afgesloten of verlaten rivierarmen werden opgevuld. Als gevolg van deze stroomgordelverleggingen zijn in de loop van het Holoceen verschillende nieuwe rivierarmen in het rivierengebied gevormd en weer afgesloten. De in onbruik geraakte stroomgordels vormden zandige ruggen in het landschap, die aantrekkelijk waren voor bewoning en landbouw. Ze lagen relatief hoog en droog, waren vruchtbaar en goed te bewerken. De relatief laaggelegen komgebieden waren vooral geschikt als wei- en hooiland.

In de gemeente IJsselstein bevinden zich de afzettingen van diverse stroomgordels in de ondergrond.² Deze stroomgordels variëren in ouderdom en diepteligging. Ter plaatse van het plangebied bevindt zich in de ondergrond de stroomgordel van Buitenzorg. Deze stroomgordel loopt onder de oude stadskern van IJsselstein en verder naar het westen richting Broek (zie afb. 3). Dit riviersysteem was actief tussen ca. 5612 en 5020 BP. De top van deze afzettingen bevindt zich op ca. 0,5 m +NAP. Vervolgens zijn hierop kleipakketten van latere systemen afgezet en ophogingslagen van middeleeuwse bewoning. Volgens de beleidskaart van IJsselstein bevindt de top van het zand van de Buitenzorgse stroomgordel zich thans op 1,5 m onder het straatniveau.³ De Hollandse IJssel ontstond in de Romeinse tijd, als zijtak van de Lek.

In het onderzoeksgebied zijn de volgende archeologische (indicatieve) waarden vastgesteld:

Bron	omschrijving
IKAW	middelhoge verwachtingswaarde
Beleidsadvieskaart IJsselstein ³	hoge verwachtingswaarde vanaf Middeleeuwen
AMK	AMK-terrein 12071 (binnenstad IJsselstein)
waarnemingen ARCHISII	geen

Op de IKAW valt het plangebied binnen een zone met een middelhoge archeologische trefkans. De kans dat in het onderzoeksgebied archeologische waarden aanwezig zijn, heeft niet alleen te maken met de aanwezigheid van een Middeleeuwse stad. Onder de stad bevinden zich namelijk afzettingen van een voorloper van de Hollandse IJssel, de Buitenzorgse stroomgordel. De top van deze afzettingen bevindt zich op ca. 1,5 m onder het huidig straatniveau. De oeverwallen van de Buitenzorgse stroomrug hebben vanaf het Midden Neolithicum tot in de Bronstijd goede bewoningsmogelijkheden geboden, maar hiervan zijn geen vondsten bekend. De oudste

² Berendsen & Stouthamer 2001.

³ De Boer *et al.* 2006.

vondsten uit de binnenstad van IJsselstein zijn een Romeinse scherf, aangetroffen tijdens onderzoek aan de Hofstraat in 2002.⁴ Deze bevond zich in oeverafzettingen van de Buitenzorgse stroomgordel of van de Hollandse IJssel, onder de laatmiddeleeuwse ophogingslagen, vermoedelijk in een verspoelde context.

Het centrum van IJsselstein is met name rijk aan archeologische vondsten uit de Late Middeleeuwen. Telkens wanneer gebouwen werden verwoest door brand of plundering van de stad of door afbraak van oude huizen zijn er resten achtergebleven in de bodem. Dit is de reden dat het gehele centrum van IJsselstein als terrein van hoge archeologische waarde op de AMK staat aangegeven.⁵ Bij graafwerkzaamheden in de stad ten behoeve van bijvoorbeeld riolering of nieuwbouw zijn regelmatig (losse) vondsten aangetroffen. Ook hebben diverse archeologische onderzoeken in de binnenstad allerlei vondsten opgeleverd.⁶ In de directe omgeving van de Vingerhoekhof zijn enkele vondsten bekend van scherven aardewerk uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd, gevonden aan de Utrechtsestraat en Voorstraat.⁷ De ligging van deze waarden is weergegeven in afb. 6.

3.5 Gespecificeerde verwachting (LS05)

Op grond van de verzamelde archeologische en aardwetenschappelijke informatie is het volgende verwachtingsmodel opgesteld;

Het plangebied lag tijdens de Late Middeleeuwen al in het bebouwde stadscentrum van IJsselstein. Onder de huidige bebouwing en bestrating is de kans op bewaarde resten uit deze periode hoog. Hierbij kan gedacht worden aan oude funderingen, beer- en waterputten en overige resten.

Op ca. 1,5 m diepte onder het maaiveld bevinden zich oeverafzettingen van de Buitenzorgse stroomgordel. Op en in deze afzettingen kunnen bewoningsresten verwacht worden vanaf het Neolithicum. De archeologische resten bestaan uit een vermenging van ondermeer kleine stukken vuursteen, aardewerk, houtskool en bot met het oorspronkelijke substraat. Ze zullen goed geconserveerd zijn vanwege hun diepe ligging.⁸ De kans dat er daadwerkelijk resten aanwezig zijn én gevonden worden is relatief klein. Er zijn namelijk geen archeologische vondsten bekend die gerelateerd zijn aan dit systeem. Daarom geldt slechts een middelhoge verwachting. Op oeverafzettingen van de Hollandse IJssel, direct onder het middeleeuwse ophogingspakket, kunnen resten verwacht worden vanaf de Romeinse tijd.

⁴ ARCHIS-waarneming 48125

⁵ AMK-monument 12071

⁶ voor een overzicht zie: De Boer *et al.* 2006.

⁷ ARCHIS-waarnemingen 36520, 36964 en 59910

⁸ Kars & Smit 2003.

4 Conclusies

Is op de locatie naar verwachting nog een bodemarchief aanwezig?

Er is zeer waarschijnlijk nog een bodemarchief aanwezig op de locatie, onder de huidige bebouwing en bestrating. De kans is groot dat archeologische resten van vóór de bewoning in de Late Middeleeuwen door activiteiten in latere perioden verstoord zijn. Er geldt een middelhoge verwachting voor resten vanaf het Neolithicum tot de Vroege Middeleeuwen en een hoge verwachting voor resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

Wat is (naar verwachting) de omvang, ligging, aard en datering hiervan?

Direct onder het maaiveld, inclusief onder de huidige bebouwing, kunnen resten verwacht worden van bewoning uit de Nieuwe tijd en daaronder resten uit de Late Middeleeuwen. Op een niveau van ongeveer 1,5 m onder het maaiveld kunnen bewoningsresten verwacht worden vanaf het Neolithicum tot de Vroege Middeleeuwen. Deze resten zouden zich bevinden in oeverafzettingen van de Buitenzorgse stroomgordel en Hollandse IJssel.

In welke mate wordt een eventueel aanwezig bodemarchief verstoord door realisatie van de geplande bodemingreep?

De verstoring ter plaatse bestaat uit aanbrengen van 20-30 heipalen en het graven van een sleuf. Verstoring van diepere archeologische niveaus gebeurt door het aanbrengen van heipalen. Toekomstige verstoring van het bodemarchief door verandering van het grondwatervniveau zal beperkt zijn doordat de locatie door de eeuwen heen reeds bebouwd is geweest.

Hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?

Gezien de beperkte omvang van het terrein zijn er geen mogelijkheden de voorziene bebouwing te verplaatsen. Het aantal heipalen zou mogelijk beperkt kunnen worden, echter waarschijnlijk moeten de heipalen die er dan komen dikker worden, waardoor de verstoring gelijk blijft. Geconcludeerd wordt dat mogelijkheden om verstoring te beperken door middel van planaanpassing zeer beperkt zijn.

Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de vragen 1 en 2 voldoende te kunnen beantwoorden?

Met betrekking tot de Late Middeleeuwen is op basis van het bureauonderzoek voldoende bekend om aan te nemen dat op de locatie archeologische resten vanaf circa 0,3 m -mv tot 1,5 m -mv aanwezig zijn. De verstoring van diepere lagen wordt te beperkt geacht om vervolgonderzoek naar de exacte diepteligging en aarde van het diepere niveaus te laten uitvoeren.

5 Advies

Gezien de beperkte omvang van de verstoringen vormt het voorziene werk slechts een beperkte bedreiging van het archeologisch bodemarchief. Op basis van de hoge verwachting voor de aanwezigheid van resten uit de Late Middeleeuwen (ligging locatie binnen een AMK-terrein) wordt aanbevolen om de graafwerkzaamheden archeologisch te begeleiden. Het doel van de archeologische begeleiding is het aanvullen toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel dat gebaseerd is op het bureauonderzoek. Voor het uitvoeren deze archeologische begeleiding is een PvE vereist. Het wordt aanbevolen de graafwerkzaamheden en de archeologische begeleiding vóór het aanbrengen van de heipalen uit te voeren, zodat indien behoudenswaardige archeologische resten worden aangetroffen, alsnog maatregelen kunnen worden genomen om de resten te sparen. Deze maatregelen kunnen bestaan uit het aanpassen van de locatie van de heipalen of een beperkte opgraving.

Over deze aanbevelingen dient contact te worden opgenomen met de deskundige inzake archeologie van de gemeente IJsselstein.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001: *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, the Netherlands*. Assen.
- Boer, A. de, Meijlink, B. en Kocken, M., 2006: *De archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente IJsselstein*. Amersfoort, ADC Heritage-rapport H011.
- Kars, H. & A. Smit (red.), 2003: *Handleiding Fysiek Behoud Archeologisch Erfgoed. Degradatiemechanismen in sporen en materialen. Monitoring van de conditie van het bodemarchief*. Amsterdam (Geoarchaeological and Bioarchaeological Studies, 1).

Lijst van afbeeldingen

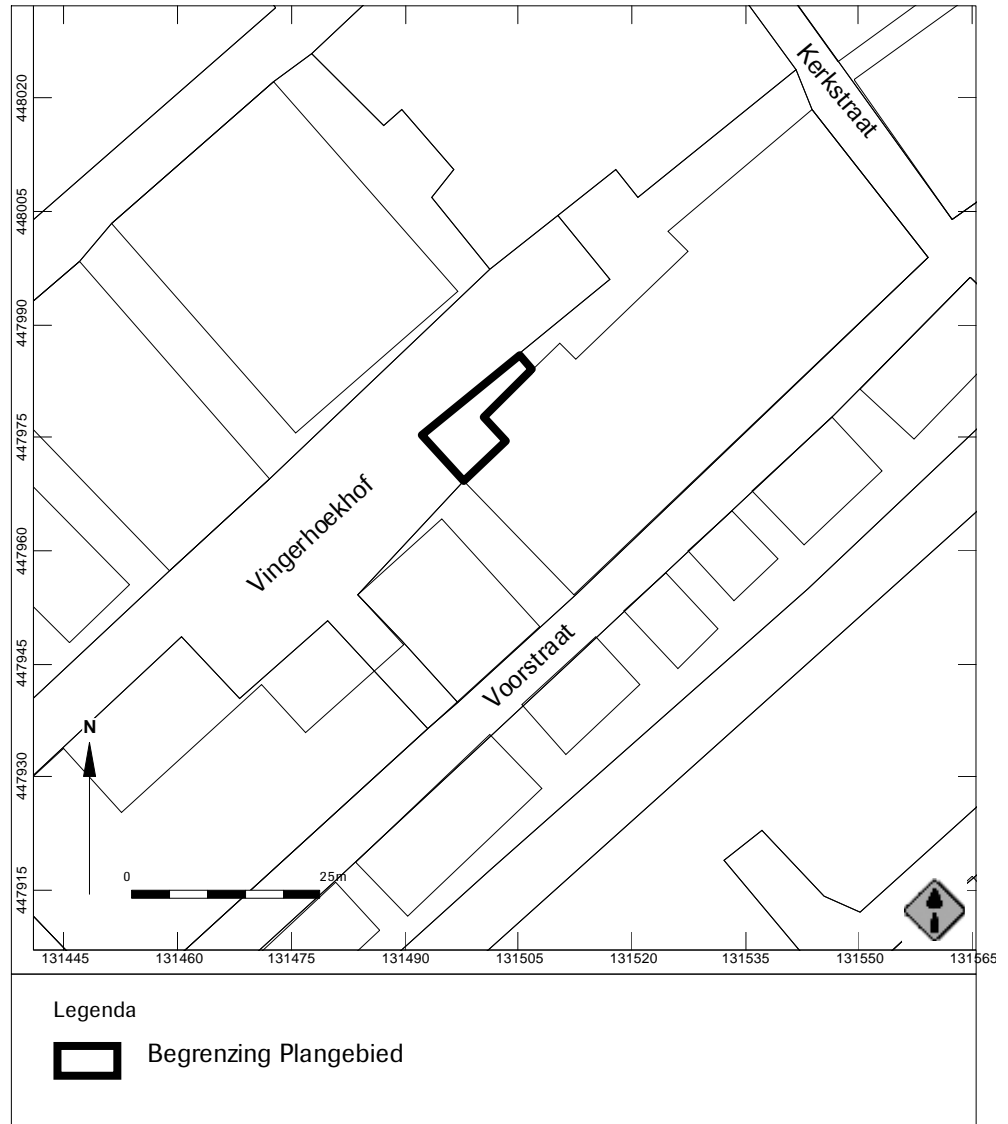
- Afb. 1 Locatie van het plangebied.
- Afb. 2 Begrenzing van het plangebied .
- Afb. 3 Locatie van het plangebied op een kaart van de stroomgordels (De Boer *et al.* 2006).
- Afb. 4 Locatie van het plangebied op de stadsplattegrond van Van Deventer (ca. 1560).
- Afb. 5 Locatie van het plangebied op de stadsplattegrond van Blaeu (ca. 1650).
- Afb. 6 Locatie van het plangebied op een uitsnede van de beleidsadvieskaart van de gemeente IJsselstein (De Boer *et al.* 2006) en locatie van ARCHIS-waarnemingen.

Lijst van tabellen

- Tabel 1 Archeologische perioden.
- Tabel 2 Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied.

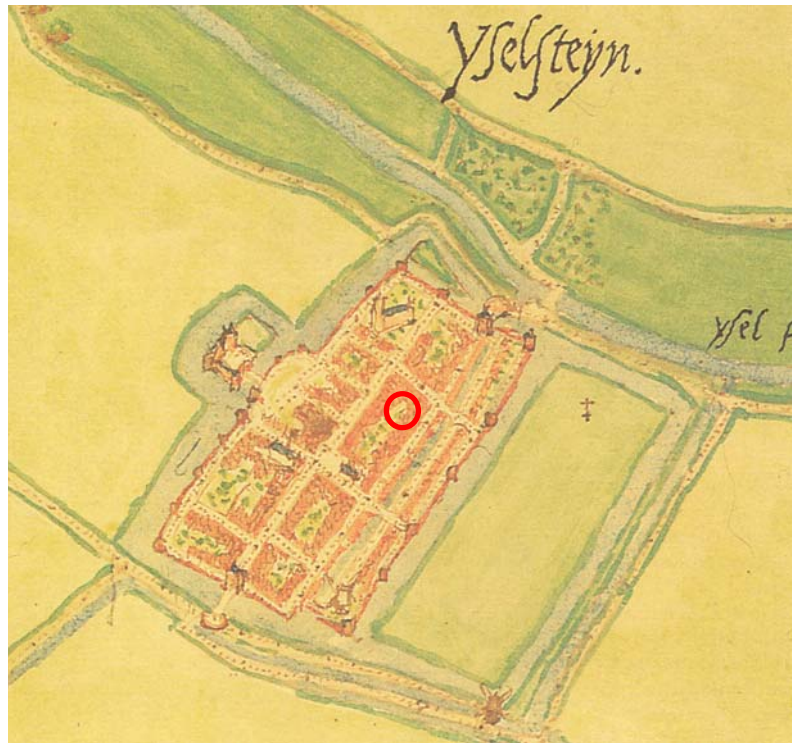
Afb. 1 Locatie van het plangebied.

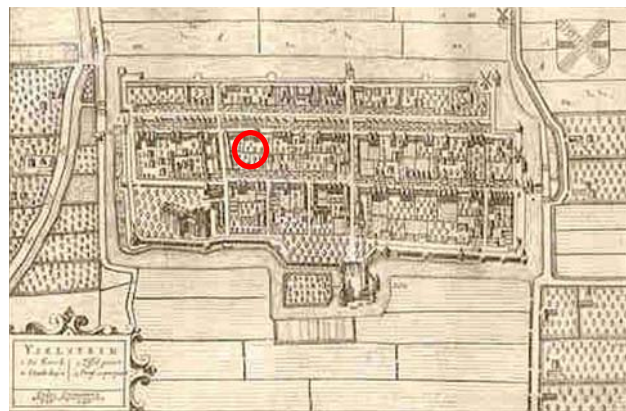
Afb. 2 Begrenzing van het plangebied .

Afb. 3 Locatie van het plangebied op een kaart van de stroomgordels (De Boer *et al.* 2006).

Afb. 4 Locatie van het plangebied op de stadsplattegrond van Van Deventer (ca. 1560).

Afb. 5 Locatie van het plangebied op de stadsplattegrond van Blaeu (ca. 1650).

Bekende archeologische waarden

★	ARCHIS waarneming	■	Gebieden met recente diepe verstoringen en 19e-eeuwse aanplantingen van de stadgracht en reeds archeologisch gewaardeerde gebieden
★	waarneming uit De Boer et al. 2006	—	Continuïteit in het stratenplan vanaf de Middeleeuwen
●	Gebouwd Rijksmonument	■	Gebieden met oude en meer recente bebouwing met daaronder een hoge verwachting van huizen, erven, kerken en begravingen vanaf de Middeleeuwen
●	Gemeentelijk monument	■	Eerder uitgevoerd onderzoek
■	Kloosterterrein	☆	Locatie plangebied
■	Kasteelterrein		
—	Kloosterterrein		
—	Resten van poort		
—	Molen		
—	Vermoedelijke molen		
—	Kasteelterrein		
—	Bestaande muurresten		
■	Archeologisch Rijksmonument		
■	Voorstel tot uitbreiding van het terrein, van zeer hoge archeologische waarde, monumentnr 1224		

Afb. 6 Locatie van het plangebied op een uitsnede van de beleidsadvieskaart van de gemeente IJsselstein (De Boer *et al.* 2006) en locatie van ARCHIS-waarnemingen.